

Den tyske Kirkes Gleichschaltung

Pastor G. Sparring-Petersen skildrer i Kroniken Kampen om Tysklands evangeliske Kirke og de nye „tyske Kristne“s Bestrebelse for at nazificere den.

Som en stærkt lysende, ny Komet tonede Karl Barth for nogle faa Aar siden frem paa Teologiens Himmel. Først vakte den Undren, dernæst stigende Uro- ledsaget af utallige Diskussioner; men de, der gav sig af med de himmelske Observationer, blev gennem ham tvunget enten ind i helt andre Tankebaner eller ogsaa til et dybtgaaende kritisk Gennemsyn af deres egne allerede indvundne Iagttagelser.

Egentlig vilde man nok paa Forhaand med nogenlunde Sikkerhed have kunnet beregne den Stilling, den nye Komet vilde komme til at indtage, naar det Stykke Himmel, der skulde hvælve sig over „det tredje Rige“, var kommet til at staa helt i Hagekorsets Tegn.

Mere prosaisk siger Barth selv det samme i et lille opsigtsvækkende Skrift, han for nogen Tid siden paa Kaiser Verlag, München, har udsendt under Titlen „*Theologische Existenz heute*“.

En Komethales Kerne er som bekendt ikke nogen solid Masse. I det sidste Aars Tid har man da ogsaa kunnet observere, at Halens Smaadele, de tyske Barthianere altsaa, ikke hang sammen paa Spørgsmaalet om Stillingen til Nazismen.

Adskillige ogsaa af Barths mere kendte Disciple og Tilhængere blandt Teologer og Kirkemænd har saaledes i den senere Tid været at finde iblandt eller endog som Talsmænd for de saakaldte „tyske Kristne“, der faktisk repræsenterer den nazistiske Kult iført Kirkegangsklæder. Man har derfor fra forskellig Side gentagne Gange spurgt Barth, hvorfor han ikke ofentlig tog Stilling til sine Disciples Udtalelser enten i Tilslutning eller Afstandtagen. I Indledningen til sit ovennævnte Skrift svarer Barth hertil, at enhver, der var blot nogenlunde bekendt med hans hidtidige teologiske Forfatterskab, dog egentlig maatte kunne sige sig selv noget saa selvfølgelig som hans Mening om Bevægelsen

„tyske Kristne“. Med en dialektisk Elegance, der ikke er fri for ætsende Ironi bemærker Barth, at hans Svar til det hele Staahej allerede foreligger i den Kendsgerning, at han i Bonn med sine Studenter „læser Teologi og kun Teologi, som om intet er hændt“!

Overhovedet gælder det, at sluger man Indholdet af Barths Skrift med den største Interesse, fordi han med sit Indlæg aabent kaster Stridshandsken til hele den Kristendomsforfalskning, der nu har udfoldet sig i fuldt Flor blandt „de tyske Kristne“, saa virker Mandens Form og Stil ikke mindre fængslende. Hans Sprog er saa levende bevæget, og Argumentationens Dialektik virker med en saalavineagtig Voldsomhed. Om Skriftet saa rent praktisk i Kirkelivet vil udløse Skred, maa foreløbig staa hen. Dets moralske Betydning vil i alt Fald række langt. Uden for Hitlers Tyskland vil det blive læst af vide Krese og sikkert i ikke ringe Grad paavirke disses Vurdering af Situationen. Anderledes i „det tredje Rige“. Højest sandsynligt vil Barth her for adskillige mindre Klarsynedes Vedkommen- de fremtidig komme til at staa i en ikke helt pletfri Straaleglans.

Barth paa sin Side understreger nu først, at Hitlers Rigsdagserklæring af 23. Marts om, at „Kirkens Rettigheder vil ikke blive antastet, dens Stilling til Staten ikke ændret“, forekom ham at være fuldt ud tilfredstillende. Ligesaa Kultusminister, Dr. Rusts Udtalelser den 7. Maj om, at „i det mindste for Prøjsens Vedkommende er der ingen Grund til at befrygte, at Staten vil gribe ind i Kirkens indre Liv“. Erklæringer af saadan Natur betegnedes med Rette, hævder Barth, som et Magna charta for Kirken i det nye Rige. Men hvad er det da, der nu har faaet den teologiske Professor i Bonn til med sin *Theologische Existenz heute* at foretage et saa voldsomt Opør og fremkomme med en saa hudflettende Kritik? Den Udvikling, der i de tre følgende Maaneder fandt Sted inden for de evangeliske Kirker, leverer Svaret. Først og fremmest er det de saakaldte „tyske Kristne“s Optræden siden Omvæltningen; dernæst de i Forbindelse hermed førte Forhandlinger om en Rigsbiskop. Den Rolle, de første har formaaet at spille, kan Barth kun forklare sig som Udtryk for den Hypnose, hvorunder Tyskland for Tiden lider. Forhand-

nderstreger lingen om en Rigsbiskop har dertil
gserklæring blameret det kirkelige Tyskland i hele
dens Rettig- Verdens Øjne. Usminkede Ord, ikke
s Stil- sandt?

„, forekom I Parentes bemærket maa det dog
edstillende. ikke glemmes, dels at Barth er født
Dr. Rusts Schweizer, dels at han ikke er Luthe-
at „i det raner, men Reformert.

mmende er . At gaa i Enkeltheder angaaende
efrygte, at Foraarets og Sommerens voldsomme
kens indre kirkelige Brydninger lader sig ikke
dan Natur gøre her; men enkelte af Udviklingens
der Barth, Faser maa dog kortelig anføres.

irken i det Om Hitlers personlige Stilling til
et da, der det hele kirkelige Røre kan der næppe
Professor herske Tvivl. Hans førortalte Erklæ-
gische Exi- ring taler for sig selv. Konkordatet,
saa vold- der sidenhen afsluttedes med Rom, be-
med en saa kræfter yderligere med al ønskelig
Udvikling, Tydelighed, at Hitler ønsker Kirken
eder fandt afpolitiseret. I velunderrettede Krese
ke Kirker, hævdes det da ogsaa, at det national-
remmest er socialistiske Parti som saadant ikke
stne"s Op- selv har ønsket at sætte „de tyske
; dernæst Kristne" ind som Stødtropper for
førte For- indefra at „erobre" Kirken. Forholdet
kop. Den har utvivlsomt været det omvendte.
t at spille. Hitler og hans Raadgivere har sikkert
g som Ud- klart indset den Fare, man vilde løbe,
hvorunder om man lod en politisk Bevægelse for-
Forhand- gribe sig paa Omraader, der laa uden

for Partiets egentlige Opgave. Den
virkelige Syndebuk, der bragte Uorden
i Geledeerne, er en Pastor Hossenfel-
der, Anfører for „de tyske Kristne".
Sammen med Hitlers gode Ven, Gar-
nisonspræsten Müller, har han lidt
efter lidt opnaaet moralsk Støtte af
det nationalsocialistiske Parti, der om
end halvt modstræbende, lod sig træk-
ke med.

4.—5. April holdt Bevægelsen „Ty-
ske Kristne" et stort Møde i Berlin,
hvor Kravet om Dannelsen af en stor
Rigskirke fremsattes. „De mange for-
skellige, vist 26, tyske Landes evan-
geliske Kirker skulde gleichschaltet".
Dette forholdsvis beskedne og i og for
sig rimelige Ønske virkede øjensynlig
heller ikke synderlig chokerende paa
den øverste Kirkeledelse, der i Slut-
ningen af Maaneden indledede For-
handlinger om Spørgsmaalet.

Den 24. April indsattes imidlertid
af Ministerpræsident Granzow, Meck-
lenburg, en forhenværende Ritmester,
Hr. Walther Bohm, som — kirkelig
Kommissær! Denne første Raptus
blev dog hurtigt bremsset. Som Følge
af eftertrykkelige kirkelige Protester
maatte den Forhenværende forlade
Krigsskuepladsen, og det i et Tempo,

paa Melodien: Guter Mann, aber
schlechter Musikant.

Overhovedet gælder det om Lederne
af de „tyske Kristne", hvad der og-
saa anføres fra anden Side, at de
sidste 15 Aars Teologi synes at være
gaaet dem ganske sporløst over Hove-
det. Deres Idéer bestaar, siger Barth,
idet han galant citerer en anden, paa
faa Undtagelser nær af Pragtstykker
fra de nu saa meget smædede 18. og
19. Aarhundreders store teologiske
Skarabøtter!!

Efter hele denne Salve kan man
vist roligt gaa ud fra, at en og anden
af de saa haardt Angrebne nu er i
Færd med at topfylde hver sin Skar-
kasse, hvis duftende Indhold i en for-
mentlig ikke fjern Fremtid vil blive
tømt over den Bonnprofessors syndige
Hoved.

Den allersidste Fase i Udviklingen
betegner Valget af Müller til præsis-
Landbiskop efter Afholdelsen af Me-
nighedsraadsvalg i en Række større
tyske Stater. Et og andet tydede ellers
paa, at man en Overgang paatænkte
helt at stryge disse Valg og ganske
simpelt besætte Menighedsraadene
med 80 pCt. tyske Kristne. Resultatet
af Kirkevalgene blev, at disse Folk
sejrede stort, dog næppe saa stort

som ventet. „Tyske Kristne" og de
Afskygninger, der stod i Listeforbund
med dem, fik ca. 70 pCt. af de ved
Valgene afgivne Stemmer. Paa Grund
af Aviscensuren havde den kirkelige
Offentlighed paa Forhaand faaet det
Indtryk, at Trosbevægelsen udgjordes
af en stor og sluttet Skare. Stemme-
tallene viste imidlertid, at Tysklands
politiske Holdning ikke uden videre
genspejledes i Kirkevalgene. Distrik-
ter, der utvivlsomt er helt national-
socialistiske, opviste saaledes ganske
antagelige Mindretal i Opposition
til „tyske Kristne", et Fingerpeg, der
siger adskilligt. — Arbejdet paa den
nye Kirkeforfatning er nu blevet til-
endebragt. De to mest akutte Spørgs-
maal om Kirkens Bekendelse og dens
Forhold til Staten er — klogeligt nok
— ikke nærmere udformede i Forfat-
ningen; de forbeholdes øjensynlig til
senere Behandling og Lovgivning.
Endnu staar Valgene til de højere
kirkelige Myndighedsforsamlinger til-
bage, ligesom Valget af Rigsbiskop-
pen. Med den hidtidige Udvikling
in mente kan der dog næppe være
Tvivl om Resultatet.

G. Sparring-Petersen.